

גליון מס'

38

שבט תשע"ה,
פברואר 2015

הדיין והדייין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

The Law and its Decisor: Rabbinical Court Decisions in Family Matters

עילות גרושין

נישואין אזרחיים

ילדים

רכוש

מאבקי סמכות

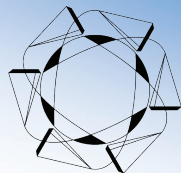
תביעות נזיקין

תנאים למתן הגט

מרכז רקמן

המרכז לקידום מעמד האשה
THE RUTH AND EMANUEL
RACKMAN CENTER
FOR THE ADVANCEMENT
OF THE STATUS OF WOMEN

הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן

CENTER FOR WOMEN'S JUSTICE
מרכז צדק לנשים

פרסום זה התאפשר הודות לתרומתם הנדיבה של עו"ד רומי תיגר (QC) ורעייתו אסתר מלונדון, אנגליה
This publication was made possible through the generous support of Mr. Romie Tager, QC, and his wife Esther, London, England

הדין והדפין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה
The Law and Its Deciso

גיליון מס' 38, שבט תשע"ה פברואר 2015

מ ע ר כ ת ה ד ין ו ה ד ין

יו"ר המערכת: פרופ' רות הלפרין-קדרי, ד"ר סוזן וייס

עורך ראשי: פרופ' עמיחי רדזינר

עורכת: עו"ד בת-שבע שרמן-שני

חברי המערכת: עו"ד עדי רז, עו"ד אסנת קרפלוס-גלעם,

עו"ד שי זילברברג

מנהלת ומפיקה: ד"ר גלית שאול

סגנית עורך: מיכל מן

עיצוב וביצוע גראפי: הסטודיו של מיכל

כתובת המערכת:

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900
טל: 03-5318895, פקס: 03-7360499

E-mail: DVD@rackmancenter.com

www.rackmancenter.com

סימני הבאת פסקי הדין:

 פסק דין מלא:

 תקציר:

 פסק הדין בחלקו:

ראשי תיבות:

לכו"ע - לכולי עלמא	בזה"ז - בזמן הזה
לפי"ז - לפי זה	בע"כ - בעל כורחו/ה
עו"ס - עובד/ת סוציאלי/ת	ג"פ - גט פיטורין
פו"ר - פריה ורביה	דמו"י - דת משה וישראל
פרש"י - פירוש רש"י	דר"ת - דרבינו תם
צ"ב - צאן ברזל	זמ"ז - זה מזו
שאל"כ - שאם לא כן	חדר"ג - חרם דרבינו גרשום
שכ"ו - שאר כסות ועונה	טו"ר - טוען/ת רבני/ת
שלו"ב - שלום בית	טו"מ - טענות ומענות
חו"ק - חופה וקידושין	כ"ש - כל שכן

אין במובא כאן משום תחליף לייעוץ משפטי

©

כל הזכויות שמורות
ISSN 1565-4176

ת ו כ ו ה ע נ י י נ י ם

- 3 עילות גרושין _____
- 7 נישואין אזרחיים _____
- 7 ילדים _____
- 8 רכוש _____
- 9 מאבקי סמכות _____
- 10 תביעות נזיקין _____
- 10 תנאים למתן הגט _____

ד ב ר ה מ ע ר כ ת

שלוש הערות על פסקי דין המתפרסמים בגיליון זה:

1. פס"ד מס' 4 - בגיליון 36 עמדנו על עליית השימוש בעילת 'מאיס עלי' בתביעות גירושין. עדיין חשוב לשים לב להבחנה שמציע בית הדין כאן בין האיש והאשה ביכולת כפיית הגט: "כאשר האשה טוענת כנגד בעלה מאיס עלי... על אף שאין כופין אולם כאשר האשה נותנת אמתלא מבוררת לדבריה מחייבים את הבעל בגט... והנה כל מה שהחמירו כשאשה טוענת מאיס עלי, הוא משום חשש גט מעושה, אך כשהבעל טוען מאוסה עלי ורצונו לחייב את אשתו בגט, בכה"ג שאין חשש של גט מעושה, פשיטא שמחייבים את האשה להתגרש ואף כופים אותה לכך".

2. פס"ד מס' 6 - פסה"ד ממחיש פעם נוספת כי אין ממש בטענות בדבר השפעה של פס"ד 'בני נח' של ביה"ד הגדול (ס"ג/4276) על פסיקת בתי הדין. לא רק שביה"ד מציג את שיטת ה'צפנת פענח' - שעל בסיסה נבנה החידוש ב'בני נח' ולפיו אין צורך בגט - באופן הנכון; כשיטה מחמירה הדורשת גט, אלא שגם כל שאר הנימוקים בפסה"ד מלמדים שאין לשיטת 'בני נח' אחיזה לדעת הדיינים כאן. שהרי, אם הנישואים תקפים לפי החוק הזר (=נישואי בני נח), הנותן תוקף לנישואין מעצם הרישום, מה מוריד או מעלה עניין החיים המשותפים או קיומם של 'עדי קידושין'!?

3. פס"ד מס' 10 - גם פס"ד זה מלמד כי יש לבחון מחדש תפיסות נפוצות. בניגוד לחשיבה המקובלת, הרי שאנו רואים כאן כי קיומה של תביעת נזיקין אינו מונע מביה"ד הגדול לסדר גט. אין זה מקרה יחיד וכך גם עולה מפסקי דין נוספים, שרק מיעוטם התפרסם (למשל, הדין והדין 27, מס' 4).

בגיליון זה אנו נפרדים מסגנית העורך **חיה טובי**, מודים לה מקרב לב על עבודתה המסורה ומאחלים לה הצלחה רבה בהמשך דרכה. אנו מקדמים בברכה את מחליפתה **מיכל מן**. הגיליון שלפניכם הוא כבר פרי עבודתה.

קריאה מועילה,
פרופ' עמיחי רדזינר
עורך ראשי

להפסיד האשה את מזונותיה ואת מדורה, ועל כן יש להניח את הצו למדור ייחודי על כנו לעת עתה. מאידך, מוסיף בית הדין, כי קשה מאוד להותיר את המצב הנוכחי כפי שהוא ללא כל תכלית. לפיכך, יש להורות לצדדים להתגרש ולנהל ביניהם מ"מ לגירושין, ואם לא יצליחו, לקיים דיון ולנסות להביאם להסכמות.

תיק מס' 271069/11.

ניתן ביום י"ד כסלו תשע"ד (17.11.13).

הופיעו: עו"ד אסתר אלמדון (לאשה), עו"ד מורן שקד (לאיש).

פסה"ד מתאים גם למדור רכוש.

2. מחלוקת לגבי חיוב אשה בגט והפסד מזונותיה כאשר ברור שאינה רוצה בשלו"ב.

בית הדין הרבני הגדול:

הרב בנימין בארי - אב"ד

הרב ציון אלגרובלי - דיין

הרב ח.י. רבינוביץ - דיין

נפסק:

הרב בארי: א. האשה מערערת על פסק הדין שחייב אותה בגירושין ואף קבע שאינה זכאית למזונותיה. פסק הדין מתבסס על העובדה שהם חיים כבר 10 שנים בפרוד וביה"ד התרשם שהיא אינה רוצה בו, וכל דבריה על שלו"ב הם מהשפה ולחוק.

לאחר חקירת הצדדים, ולאחר ניתוח החומר שהוצג לפניו נראה לי שאין מקום להתערב במסקנת ביה"ד לדחות את התביעה לשלו"ב. ההתבטאויות הקשות של האשה על הבעל ועל אופיו כפי שנכתבו בהודעות ס.מ.ס מובילות למסקנה שאין סיכויים לשלו"ב. אולם לא ברור לי על סמך מה חויבה האשה בגט. לא הוכחה שום עילה לחייב את האשה בגט. האשה מעולם לא אמרה שהיא מורדת. האשה מכחישה בכל תוקף שהיא מנעה חיי אישות ולא הובאה שום הוכחה לסתור את דבריה. גם טענות הבעל על בגידה לא הוכחו והופרכו ע"י בדיקת פוליגרף. מנגד יש רגלים לדבר שהבעל רועה בשדות זרים. לא יתכן לומר שאם בעל עושה מעשים אשר לא יעשו והוא אשם בפרוד הממושך ובמצב שאליו נקלע הבית שנחייב את האשה בגט רק בגלל שהיא מגיבה ברוב זעמה במלים קשות ורואה אותו כאדם חסר תקנה. מותר לאדם למתוח ביקורת קשה על עמיתו ולחשוב שאופיו קשה מאוד ובכל זאת הוא מעדיף מכל מיני שיקולים שלא להתגרש. האשה מצהירה גם כיום שהיא אינה מורדת והיא מוכנה לקבל אותו הביתה. גם אם חושבת שהוא "מפלצת" עדיין אינה יכולה להיחשב כמורדת כל עוד היא אומרת שהיא מוכנה לחיות איתו כמונבן לאחר שיעברו טיפול מתאים. על כן אינני מבין על סמך מה פסק ביה"ד האזורי שהוא פטור ממזונותיה.

אמנם יתכן שהיה מקום לפוטרו ממזונותיה על יסוד דברי הרא"ם בסי' עז שגם לאחר חדר"גאם הוא רוצה לגרשה והיא אינה מסכימה הוא פטור ממזונותיה. והנה דברי הרא"ם לא התקבלו להלכה, אבל כתב הישועות יעקב שבמקום שיש רגליים לדבר שהיא מואסת בו יש לפסוק כרא"ם. ואפשר לומר שלנוכח התהום שנפערה ביניהם גם כאן יש רגליים לדבר שהם אינם מסוגלים לחיות ביחד, ואם תסרב לקבל את גיטה הוא פטור ממזונותיה. אולם כבר כתב ר' יצחק אלחנן וכך נוהגים בבתי דין שיפטר ממזונותיה רק לאחר

עילות גירושין

1. הוכחת תביעה לשלום בית.

בית-הדין האזורי נתניה:

הרב מיכאל עמוס - אב"ד

הרב שניאור פרדס - דיין

הרב אריאל ינאי - דיין

העובדות:

לצדדים שני ילדים. בשנת 2001 הגיש הבעל תביעת גירושין, אשר במהלך הזמן הוקפאה ולבסוף נסגרה. בשנת 2010 הגישה האשה תביעה לשלו"ב, במסגרתה ביקשה צו למדור ספציפי, הצדדים הגיעו להסכמה להמשיך את הליך הייעוץ, הבעל שב הביתה, והאשה ביטלה את תביעתה. במקביל, המשיך הבעל לנהל תיק לפירוק שיתוף בבית המשפט לענייני משפחה, וניתן פסק דין בו צוין כי הוא כפוף להחלטת בית הדין בעניין הצו למדור ספציפי.

בשנת 2011 פתחה האשה תיק נוסף לשלו"ב, התקיים דיון ולאחר מכן ביקשה האשה לסגור את התיק ולבטל את הצו למדור ספציפי. בשנת 2012 הגישה האשה תביעה שלישית לשלו"ב ולמדור ייחודי. הבעל טען כי האשה בגדה בו ואף הרתה מגבר אחר ועברה הפלה, האשה הכחישה זאת. הבעל לא הזמין את הגבר האחר לעדות ואף הודה כי הוא מקיים יחסים עם אשתו. כמו כן, לא הגיש תביעת גירושין. האשה טענה כי בקשתה למדור ספציפי באה להגן על שלום הבית ומנגד טען הבעל כי תביעת האשה אינה כנה וכי האשה מזלזלת בו ומשפילה אותו מזה שנים.

נפסק:

הרב שניאור פרדס: הבעל לא הגיש תביעת גירושין. טענת הבגידה לא הוכחה ואף הוכחה נחרצות על ידי האשה. הבעל הודה שהמשיך את חייו עם אשתו עם קיום יחסים על אף טענותיו נגדה, מה שמעלה ספק גדול באמינות דבריו. חרף הודעת בית הדין כי באם לא תוכח טענת הבגידה, התיק יימחק, הבעל בחר שלא להביא לחקירה את הגבר עמו טען שאשתו בגדה בו ואף לא את אביו של הבעל, בפניו הודתה האשה על הבגידה, לדברי הבעל. בית הדין סבור שהאשה חפצה באמת בשלום בית ואף הוכיחה זאת בהתנהלותה בעבר, בעוד הבעל לא הוכיח דבר נגדה, ועל כן אין זה נכון לטעון שאין סיכוי לשלו"ב. לאור האמור, על תביעת שלום הבית להתקבל, על הצו למדור ספציפי להיותר על כנו ועל הצדדים לפנות לייעוץ נישואין.

הרב אריאל ינאי: מצטרף למסקנה כי יש להותיר את הצו למדור ייחודי על כנו לעת עתה, אך אינו מקבל את המסקנה בהפניית הצדדים לייעוץ זוגי נוסף, שכן מערכת היחסים הלכה והחמירה ועל כן ניסיון נוסף להחזיר את הגלגל לאחור כדי להציל את הנישואין כשהבעל עצמו אינו מעוניין, הנו חסר סיכוי וחסר תוחלת. כמו כן, נראה כי כבר הופנם גם אצל האשה כי במצב הנוכחי אין כל סיכוי לכונן שלום בית עם בעלה. יחד עם זאת, מאחר ולא הוכחה עילת גירושין מצד הבעל, שאפילו לא פתח תיק גירושין, לא ניתן

3. חיוב אשה להתגרש כשברור שאינה רוצה בשלו"ב, דבר המוכח גם מן ההליכים המשפטיים שהיא נוקטת.

בית הדין האזורי טבריה:
הרב אוריאל לביא - אב"ד
הרב חיים בזק - דיין
הרב יעזר אריאל - דיין

העובדות:

בני הזוג נשואים משנת 1989 ולהם ארבעה ילדים, מתוכם שניים קטינים. ב- 27.5.07 הגיש הבעל תביעה לגירושין, ולעומתו האשה תבעה שלום בית.

בדין הראשון הבעל טען כי רבו בשל הערת שכנים על רעש, האשה טענה לאלימות מצד הבעל. בסוף הדין הוסכם שהצדדים יפנו לייעוץ לצורך שלום בית.

ביום 10.9.12 הגיש הבעל תביעה נוספת (התביעה הנוכחית) ובו טען שהאשה מרחיקה אותו מילדיו - לא הזמינה אותו לטיול הבר מצווה של הבן בחו"ל, ואף העכירה את האוירה והוציאה נגדו צו עיכוב יציאה בהוצל"פ חודש לפני הטיול. ועוד, הוציאה נגדו פקודת מאסר בהוצל"פ. הוא צרף החלטת הוצל"פ לפיה האשה "מגישה הודעות חוזרות ונשנות בפרקי זמן בלתי מתקבלים על הדעת..." דבר שחייב אותה בהוצאות לקופת המדינה. האשה הכחישה חלק מהטענות וטענה שתיק הוצל"פ נפתח בשל מחדליו.

✂ נפסק:

המערכה המשפטית המתנהלת ביניהם קרוב ל-6 שנים, מלווה בהטחות הדדיות עוקצניות, היוצרות משקעים מרירים, ומעידים על איבה הדדית וחוסר רצון של שני הצדדים להשיב את שלום הבית על כנו.

בית הדין קובע כי:

אילו היתה האשה מעוניינת בשלום בית אמיתי, היתה מבינה את ההשלכות של ההליכים המשפטיים והיתה מצמצמת את תביעותיה למינימום הכרחי. האשה היתה צריכה להימנע מן הפעולות הבאות:

הוצאת צו עיכוב יציאה מהארץ כנגד הבעל.

הוצאת צו מאסר כנגד הבעל "כי אשה המעוניינת בשלום בית חזקה עליה שתמצא דרכים אחרות לגביית חובותיה".

בקשות "חוזרות ונשנות בפרקי זמן בלתי מתקבלים על הדעת" כפי שנקבע בהוצל"פ - עולה מכך שהיא מעוניינת להציק לבעלה ולהטרידו.

בעניין טיול הבר-מצווה: בית הדין רואה סתירה בין שתי טענותיה ומבין מכך בבירור שהבעל לא הוזמן לטיול והתנהגותה גרמה לריי חוק בינה לבין הבעל ובין האב לבנו.

טענה לאלימות הבעל בביה"ד הגדול: אף שדין בעניין נסגר בביהמ"ש בשל חזרת הצדדים לשלום בית - ממשיכה האשה לטעון לאלימות. "העלאת טענות ישנות בתקופה האחרונה, אחרי שהאשה הסכימה לחזור לשלום בית, מוכיחה שאין ברצונה לחיות עמו בשלום בית, כי אם טענותיה אמת, שהיא חוששת מאלימות העלולה להסתיים ברצח ומפחדת ממנו, אין מקום לשלום בית. אך גם אם איננה חוששת ממנו, וטענותיה נטענות עכשיו כטענות סרק בלבד, במטרה להכתיים את שמו הטוב של הבעל ולהציגו לפני ביה"ד כאדם אלים באמצעות עדויות בנותיה כהוכחה על

שישליש גיטה וכתובתה. וא"כ גם בנידון דידן הרי היא בחזקתה לכתובתה, וא"כ רק לאחר שישליש גיטה וכתובתה יהיה מקום לומר שיפטר ממזונותיה. אמנם עדיין אני חוכך בעניין זה ויתכן שדברי הישועות יעקב הנ"ל אינם שייכים כאן כי כאמור לא הוכחו עילות לחיוב האשה בגט ומנגד גם א"א להתבסס על "מאיס עלי" של הבעל הואיל וכנראה ענינו נתן באחרת. ומ"מ בודאי אין מקום לפוטרו לפני שישליש את גיטה וכתובתה.

ביה"ד האזורי כתב במפורש שהוא לא מכריע בנושא הכתובה, ולכן עדיין כאמור לעיל היא בחזקתה לקבל כתובתה. באשר להחלטה על מועד הקרע הרי הואיל וההחלטה ניתנה ע"י דיין יחיד אין לה תוקף ויש להחזיר את התיק לביה"ד האזורי.

הרב אלגרבלי: לאחר העיון נראה לי שלא להתערב בפסיקתו של ביה"ד האזורי ביודעו ומכיר הצדדים היטב יותר מאשר ביה"ד הגדול, ויש להניח שהתרשמותו שאין פני האשה לשלום בית היא התרשמות נכונה. וכמו כן נראה שהבעל מואס בה, בין היתר בשים לב לפירוד הממושך ביניהם. ולכן לדעתי האשה חייבת להתגרש והבעל פטור ממזונותיה לאור קביעת ביה"ד האזורי שאין פני האשה לשלום בית. וכדי לצאת ידי כל ספק יש לדרוש השלשת גט ושטר בטחון לכתובה, על מנת שהבעל יפטר ממזונות האשה.

הרב רבינוביץ: קראתי את דברי חברי שליט"א, ודעתי שהאשה אינה חפצה כלל בשלו"ב, ואכן היא רואה אותו כאישיות חסרת תקנה, ודיבוריה כאילו שהיא מוכנה שהבעל יחזור הביתה הינם שקר וכזב, וניכר שהיא הודרכה ע"י מאן דהו. היא מכנה אותו "מפ" לצת" ואטו בשופטני עסקינן שהיא מוכנה לחיות עם נחש בכפיפה אחת, אין זה מתקבל על הדעת.

נוסף על כך, בעת הדין הצהיר המשיב וכן ב"כ שמחויץ לאולם הדיונים היא מכנה אותו בכינויים מעליבים. המשיב גם ציין שלא קיימו ביניהם תקופה ארוכה יחסי אישות, ואכן כל השנים היא ביקשה להתגרש, אך לאחרונה כשלא הגיעו לעמק השווה בעניין הסכם הגירושין צפ ועלה עניין מזונות אשה וכתובתה, וזאת כאשר רוב הערעור נסוב כל הזמן על העניין של איזון משאבים.

לאור כל האמור נראה לי שהצדדים חייבים להתגרש ואין כאן מזר נות אשה. ובעניין הכתובה, ביה"ד האזורי כתב שהוא ידון על כתר בתה במכלול חלוקת הרכוש.

לאור כל האמור מוחלט בדעת רוב לדחות את הערעור על החלטת ביה"ד האזורי שהאשה חייבת להתגרש. אך בענין המזונות, ביה"ד בדעת רוב מקבל את הערעור בחלקו, ומורה שרק אחרי שהבעל ישליש גט וכתובה יפסקו המזונות.

כמו כן הוגש ערעור על ההחלטה הקובעת את תאריך האיזון ל-1.1.10. התברר שהחלטה זו ניתנה ע"י דיין יחיד, ועל כן אין מנוס מהחזרת הנושא לביה"ד האזורי לשם דיון בהרכב מלא. ב"כ האשה טען שגם לא היה דיון לגופו של עניין בנושא התאריך הקובע ולא ניתן לו יומו לטעון את טענותיו ולהוכיח את הוכחותיו. גם מטעם זה יש להחזיר את התיק לדיון ולתת לצדדים הזדמנות לטעון את טיעוניהם באופן ספציפי בנושא זה.

תיק מספר 815856/1

ניתן ביום י"ב במרחשון התשע"א (20.10.2010).

הופיעו: עו"ד שלומי סבן (לאשה), עו"ד דן מלכיאלי (לאיש).

פסה"ד מתאים גם למדור רכוש.

פסה"ד עוסק גם בנושאים: מזונות וכתובה.

כי לבעל יש קשר עם אשה אחרת בשנים האחרונות.

✂ נפסק: דין ראשון:

טענת המאיסות - לכאורה היה מקום לדחותה, משום שלבעל יש קשר עם אשה זרה והוא זה שיצר את טענת המאיסות ולכן לא ניתן לקבל את טענתו כנגד אשתו. אך עיון בחומרי התיק מגלה כי טענת המאיסות היא ארוכת שנים והחלה מיד לאחר הנישואין. אף האשה הודתה בעובדות שגרמו למאיסותה בעיניו ואינה נובעת מאותה אשה זרה. כבר בראשית הנישואין גילתה האשה יחס מתנכר כלפי בעלה והודתה שאינה אוהבת אותו. הוא מצדו עשה מאמצים רבים על מנת לשקם את הקשר, אולם האשה לא סייעה בכך. "וכאשר יש חוסר אהבה וחוסר מתחילת הנישואין שיש לו השלכות על חיי האישיות ועל כל שלום הבית, ברור הדבר שלאחר 17 שנות יסורי נפש מעין אלו, האשה מאוסה עליו, ואין לך אמתלא מבוררת יותר מזו". לביה"ד ברור שרק בשל סבלו של הבעל הוא הכיר אשה חדשה, כלומר המאיסות קודמת להיכרות זו ואינה תוצר שלה. "והנה, במקרים אחרים, כאשר האשה טוענת כנגד בעלה מאיס עליו, אין כופין אותו למתן גט וזאת משום שנחלקו בזה רבותינו הראשונים האם ניתן לכופו, ומחמת חשש גט מעושה כתב הרא"ש... דאין כופין וכך נפסק להלכה... אך על אף שאין כופין אולם כאשר האשה נותנת אמתלא מבוררת לדבריה מחייבים את הבעל בגט... והנה כל מה שהחמירו כשאשה טוענת מאיס עליו, הוא משום חשש גט מעושה, אך כשהבעל טוען מאוסה עליו ורצונו לחייב את אשתו בגט, בכה"ג שאין חשש של גט מעושה, פשיטא שמחייבים את האשה להתגרש ואף כופים אותה לכך, וכ"כ גדולי הפוסקים... לאור כל האמור לעיל, ביה"ד מקבל את טענת הבעל על מאיסות אשתו, ויש לחייב את האשה בקבלת גט עקב כך".

טענת רצונה של האשה בגירושין - "במשך כל השנים שבהם התקיימו הדיונים בביה"ד לא פתחה האשה תיק לשלום בית. שנית, בפרוטוקול הדיון מיום... הצהירה ב"כ האשה בשם האשה כי "היא באמת רוצה להתגרש"... ועל כן נראה שכל ההצהרות שנאמרו מפי האשה במהלך הדיונים על רצונה בשלו"ב, היו מן השפה ולחוץ כדי לזכות להישגים בענין הרכוש, וכאשר אנו מניחים שאף רצונה של האשה בגירושין, ידועה בזה דעתו של רבנו ירוחם שכאשר שני הצדדים אינם מעוניינים זב"ז, מחייבים אותם בגט ואף כופין לכך. טענת הפירוד הממושך - הבעל צודק בטענתו כי פירוד של שלוש שנים והעדר תוכן בנישואין גורמים לחיוב בגט מחמת דברי הגר"ח פאלאג'י שכתב... דאם הצדדים פרודים למעלה מי"ח חודש יש לחייבם בגט. ואמנם לא נהגו בבתי הדין לחייב או לכופו את הבעל על סמך טעם זה בלבד, אך מה שהחמירו בזה לגבי בעל הוא משום חשש גט מעושה, אכן לגבי אשה שאין חשש של גט מעושה, יש לחייבה אף מטעם זה".

"קובעים מועד לסידור גט... במידה והאשה לא תופיע לסידור הגט, ביה"ד ידון בבקשת הבעל למתן היתר נישואין או לחילופין להטלת סנקציות על האשה במידה ויגושו בקשות מתאימות בנידון".

שאלת הרכוש - בהסכם הגירושין שנערך בעבר בהסכמת האשה נאמר כי הדירה תימכר ותמורתה תחולק; "ביה"ד ידון לאחר הגט במזונות הילדים וברכוש"; הצדדים קבלו בקנין שביה"ד ידון ע"פ חוק יחסי ממון. לאחר חתימת ההסכם דרשה האשה לבטלו בטענה כי הופעל עליה לחץ מצד ביה"ד וכי לא הייתה לה שהות לבחון את ההסכם. ביה"ד דוחה את טענותיה: "האשה בוגרת והבינה היטב את ההסכם וכמו"כ היתה מיוצגת ע"י ב"כ, וטענותיה

אלימות, אשה מסוג זה אינה נאמנת לטעון שרצונה בשלום בית!". האשה הגישה תביעה להגדלת מזונות ילדים בביהמ"ש: ואף שביה"ד חושב שנפסק לה סכום סביר בהחלט, ערערה על ההחלטה לביהמ"ש המחוזי - שקבל את ערעורה - ופסק סכום שהוא לדעת ביה"ד גבוה וחריג. "אילו רצתה האשה בשלום בית, היתה צריכה לצמצם את ההליכים המשפטיים למינימום ההכרחי... כי גם אם האשה צודקת מבחינה משפטית, היא לא פעלה נכון מבחינה משפטית, והיה עליה לחשוב על ההשלכות שיש להליך זה על שלמות המשפחה". והוסיפה ותבעה את הגדלת מזונותיה בבית הדין הגדול.

הבעל טען כי האשה הכניסה לביתם את אמה. "על פי המבואר בשו"ע אהע"ז סי' עד, ט אשה אינה יכולה להכניס את משפחתה לביתו ללא הסכמתו". צעד זה היה צריך להיעשות מתוך הדברות ו"פעולה זו מצטרפת לשרשרת הפעולות שיזמה האשה נגד בעלה, והמעידות על רצונה להתרחק מבעלה ולהרחיק אותו ממנה...".

ביה"ד קובע כי: "מאחר שביה"ד מגיע למסקנה ברורה, ששני הצדדים אינם רוצים לחיות יחד בשלום בית, יש לפסוק לחייב את האשה להתגרש". זאת על פי דברי רבינו ירוחם שאם הצדדים אינם רוצים זה את זה, אבל הבעל מסרב לתת גט - כופין אותו. והרא"ש קובע שרבינו גרשום השווה את כוחה לכח האיש, לא יותר. לכן, אם במצב זה ניתן לכופו את הבעל לגרש, כפי שקבע רבינו ירוחם, ניתן לכופו גם את האשה להתגרש. אמנם האשה לא הוכרזה כמורדת, אבל ביה"ד לומד מדברי רבינו ירוחם שכאשר כופין גט בצדדים שמאסו זב"ז אין הדבר תלוי בדין מורדת, לכן יש לה עיקר כתובה, אך אין מוסיפים על כתובתה. "...בנידון שלפנינו ביה"ד הגיע למסקנה ברורה מכח מעשי האשה, שאין רצונה בשלום בית, והיא נמנעת מגירושין בבחינת "אחזתיו ולא ארפנו" - לצורך מטרות זרות, כגון, המשך תשלומי מזונות אשה, או נקמנות גרידא. לאור האמור לעיל, בית הדין פוסק שהאשה חייבת להתגרש".

תיק מס' 604080/12.

ניתן ביום א' באדר התשע"ג (11.2.13).

הופיעו: עו"ד יורם רם (לאשה), עו"ד שמחי וכניס (לאיש).

פסה"ד מתאים גם למדור ילדים.

פסה"ד עוסק גם בנושא מזונות.

4. חיוב אשה בגט בגין מאיסות ארוכת שנים ופירוד ממושך; מתן היתר נישואין בגין סרבנותה; מעמדו של הסכם גירושין ממנו חוזר צד אחד.

בית הדין הרבני ירושלים:

הרב ישראל יפרח - אב"ד

הרב מאיר יששכר מאזוז - דיין

הרב יוסף גולדברג - דיין

העובדות:

הצדדים נישאו בשנת 1991 ומתגוררים בנפרד כשלוש שנים. הבעל הגיש תביעת גירושין בתחילת 2009 וכרך אליה את ענייני הרכוש, החזקת ילדים ומזונות. הצדדים הגיעו בעבר להסכם גירושין, אולם האשה חזרה בה. הבעל תובע לחייב את אשתו בגט משלש סיבות: אשתו מאוסה עליו באמתלא מבוררת; אף האשה רוצה בגירושין; פירוד ממושך. הבעל העלה גם תביעות רכושיות. לביה"ד התברר

חזר הבעל על תביעתו להיתר נישואין כאשר מאידך האשה הצהירה שאינה מוכנה להתגרש מבעלה. לאחר שמיעת הצדדים וב"כ ולאחר העיון בכל החומר שבתיק, מחליט ביה"ד להתיר לבעל... לשאת אשה נוספת על אשתו וזאת לאחר שישליש ג"פ בביה"ד. הבעל פטור מהשלשת הכתובה בביה"ד וזאת לאור הנימוקים המפורטים בפסק הדין מיום כ"ה תמוז תשע"א (27/07/11). פס"ד זה טעון אישורו של נשיא ביה"ד הגדול כב' הרב הראשי הגר"ש עמאר שליט"א.

דיון ראשון - תיק מספר 748323/1,
ניתן ביום כ"ה בתמוז התשע"א (27.7.11).
דיון שני - תיק מספר: 748323/12,
ניתן ביום י"ב בשבט התשע"ב (5.2.12).
הופיעו: עו"ד הרב אברהם רוזנטל, עו"ד הרב מנחם מילר (לאשה),
עו"ד עינת גריכטר (לאיש).

**פסה"ד מתאים גם למדור רכוש.
פסק הדין דן גם בנושאים: היתר אשה שניה ומזונות.**

5. חיוב אשה בגט בעקבות סירובה לחזור באופן מידי לשלו"ב ובשל כך שהיא מואסת בבעלה.

**בית הדין האזורי אשדוד:
הרב יקותיאל כהן - אב"ד
הרב מיכאל צדוק - דיין
הרב מרדכי רלב"ג - דיין**

**בית הדין הרבני הגדול:
הרב ציון אלגרבלוי - יו"ר
הרב מסעוד אלחדד - דיין
הרב נחום שמואל גורטלר - דיין**

✂ נפסק:

באזורי: הצדדים נשואים זה 14 שנה ונפרדו לפני שנתיים. בית הדין מחליט לחייב את האשה להתגרש מבעלה מכיוון שהאשה מסרבת לחזור לבית בעלה עד אשר הצדדים יקיימו שיחות ייעוץ במשך שנה ורק בתומה תבדוק האשה מחדש האם תסכים לחזור לביתו. ביה"ד דוחה את בקשתה זו של האשה מכיוון שהצדדים קיימו שיחות רבות עם יועצים שונים אשר נקבע על ידם שאין סיכוי לשלום בית בדרכה של האשה.

האשה היא זו שהגישה את תביעתה לגירושין ראשונה, ורק לאחרונה שינתה האשה את עמדתה. בדיון שהתקיים בביה"ד לפני שנתיים טען ב"כ האשה כי היא ברחה מספר פעמים מבית הצדדים מכיוון שסבלה מבעלה וכי אין סיכוי לשלו"ב. בנוסף, ב"כ האשה התנגד לייעוץ מכיוון שהבעל מאוס על האשה. גם חו"ד שקיבל ביה"ד מטעם פסיכולוג קליני ומטעם יועצת ביה"ד מלמדות כי אין רצון האשה בשלו"ב.

הבעל נאחז בסיכויים הקלושים לשלו"ב במשך תקופה ארוכה ואולם כבר תם כוחו לכך ובמיוחד לאור עמדת האישה, במשך זמן ארוך, שלא לאפשר מהלך של שלו"ב, וגם עכשיו מתברר שאין ברצונה בשלום בית מידי. לאור האמור, ובהסתמך על דברי האשה עצמה, יש לקבוע שהאשה חייבת לקבל את גיטה כדרישת בעלה. **בגדול:** בהתחשב בתקופה הארוכה שביה"ד קמא שמע וטיפל

על הפעלת לחץ ע"י ביה"ד אינן מתקבלות". אולם יש לבחון את "מעמדו ההלכתי של הסכם גירושין כאשר צד אחד חוזר בו מהסכמתו להתגרש ומבקש לבטל את התאריך לסידור גט. והבעיה העומדת לפנינו היא האם כל הסכם גירושין שנחתם בביה"ד כרוך בביצוע בפועל של הגירושין וכל זמן שלא התבצעו הגירושין, אין לו תוקף כלל, או שמא ההסכם בתוקפו מרגע שנחתם בביה"ד וקבל את אישורו, וביצוע הגירושין מהווה תאריך יעד לביצוע סעיפי ההסכם בפועל". בעבר קבעו בתי דין שונים שאין להסכם תוקף, אולם באותם מקרים היה מדובר במצב בו "אחד הצדדים התחרט מהגירושין ושוב אינו מעוניין בהם, אך במקרה שהצד הדורש את ביטולו של ההסכם אינו חוזר בו מכוונתו להתגרש אלא כל העילה לביטול ההסכם הוא ניסיון לזכות בהטבות רכושיות, במקרים מעין אלו ההסכם עומד בתוקפו ולכל היותר ניתן לומר שזמן ביצוע סעיפי ההסכם הוא לאחר הגט, אא"כ הסכימו הצדדים בהסכם שיחול מיד... בנידון שלפנינו אף האשה רצונה בגירושין וכל מטרתה בבקשה לביטול ההסכם נובע מרצונה לשפר את תנאי הגירושין, ועל כן נראה שההסכם בתוקף ואין כל עילה לבטלו".

מעבר לכך, נראה כי בינתיים חזרה בה האשה מרצונה לביטול כל ההסכם. "הנושא היחיד בו מבקשת ב"כ האשה בקשה בניגוד לאמור בהסכם הוא ענין הכתובה שהאשה דורשת עתה את כתובתה במועד הגירושין וזאת בניגוד לאמור בסעיף ז' להסכם שהאשה מוותרת על כתובתה עם מתן הגט. אך ברצונה של ביה"ד להבהיר כי בקשה זו נדחית לא רק מחמת האמור בהסכם, אלא אף מחמת מגבלה הלכתית נוספת... מאחר שהאשה דרשה איזון משאבים עפ"י חוק יחסי ממון, אין באפשרותו של ביה"ד לחייב את הבעל בכתובה אף אם האשה לא היתה מוותרת על כתובתה, וזאת משום שעפ"י חוק יחסי ממון, סביר להניח שתקבל מעבר למגיע לה עפ"י ד"ת ובסכום זה כלולה אף הכתובה.

תביעתו של הבעל לקבלת מחצית שכר הדירה על התקופה שבה התגוררה אשתו לבדה בדירה נדחית "וזאת משום שהבעל עזב את הדירה מיוזמתו וכמו"כ לא הוכיח בביה"ד שלא היה ניתן להתגורר בדירה עם אשתו. ומאחר שהיתה לו אפשרות להתגורר בדירה המשותפת והוא ויתר מיוזמתו ורצונה על זכותו זו, אין הוא זכאי לשכ"ד".

מזונות - "הבקשה למזונות אשה מיום התביעה נדחית וזאת משום שאף רצונה של האשה היה בגירושין מיום התביעה כמפורט לעיל ועל כן אינה זכאית למזונות.

פסק הדין האחרון למזונות הילדים ישאר בתוקפו. ביה"ד הבהיר מספר פעמים כי מעבר לסכום המזונות הנקוב בפסק הדין, על הבעל לשלם גם תשלומי שכר לימוד לילדים. במידה והיו שינויי נסיבות ועקב כך יתבקש ביה"ד לדיון נוסף בעניין המזונות, ביה"ד ייעתר לכך".

דיון שני:

בפסה"ד הראשון נקבע כי אם האשה לא תופיע למועד סידור הגט ידון ביה"ד במתן היתר אשה שניה לבעל. האשה אכן לא הופיעה, הן במועד הראשון שנקבע והן במועד שני שניתן לה. ביה"ד דחה את בקשתה לקיום דיון נוסף בתיק הגירושין על מנת שיובאו בפניו ראיות נוספות.

"בעקבות פסק הדין הנ"ל פתח הבעל תיק להיתר נישואין ובדיון שהתקיים בתאריך י"ב שבט תשע"ב (05/02/12) במעמד הצדדים

בקפריסין תוקף הלכתי המחייב בגט אף מספק ואף לא לחומרה. הטעמים שנאמרו להחמיר ולהצריך גט בנישואין אזרחיים לא מתקיימים בנידון שלפנינו.

דעת הצפנת פענח שנישואין אזרחיים הם חלות אישות של בן נח ובישראל יש צורך במתן גט על מנת להפסיק קשר האישות זה. בנידון שבפנינו בני הזוג גרו ללא מחויבות בטרם רישום, התובע והנתבעת חיו ללא רצון למסד את חיי השיתוף אפילו ברמה של האומות הפחות מתוקנות שגם בהן משמעות החיים המשותפים הינה מערכת עם מחויבויות הדדיות של זכויות וחובות. הרישום נעשה אך לצורך השגת אשרת עבודה בבריטניה. בלא רצון להירשם כנשואים בישראל. והחיים המשותפים היו אמורים להיות ברובם בנפרד, וגם לא מצאנו רצון מצד הצדדים להביא ילדים משותפים לעולם.

כוננת יצירת אישות כדמו"י, והסכמה מכללא להחלתם של קשר האישות באיזה אופן שיהיה ובכלל זה קידושי ביאה. בנידון שבפנינו הצדדים מייאנו לקדש את מערכת היחסים ביניהם במתכוון, וכ"ש שאף לא מצאו מקום למסד את חייהם המשותפים כלל כמקובל. אכן סהדי כעדי קידושין - בנידון דידן לא היה ידוע לסביבה על רצון הצדדים למסד את חייהם. וחיו לפני הרישום כלאחר הרישום גם כלפי הסביבה.

בית הדין תמה על בקשת האשה לסעד מבית הדין לשימור מערכת היחסים שבין הצדדים. מלבד אי קיומה של מערכת יחסים ברת שימור שהייתה יכולה להוות בסיס מוסרי לשימור הקשר שבין הצדדים הרי שההשלכה הישירה של אי מיסוד מערכת היחסים הינה אי זכאות להגנות המעוגנות בהתחייבות הצדדים לחיים משותפים כדמו"י. וההנחה היסודית היא שמוסכם שכל צד רשאי לילך לדרכו בעת שיחפץ.

לאור האמור קובע בית הדין:

הצדדים אינם נחשבים כנשואים זל"ז מן ההיבט ההלכתי ואין לרישום הנישואין בקפריסין תוקף הלכתי המחייב גט אף לחומרה. הצדדים מותרים להינשא לאחר/ת לאחר בדיקת מעמדם האישי.

תיק מספר 977576/1

ניתן ביום ט"ז באלול התשע"ד (11/09/2014)

הופיעו: עו"ד גילה ברזילי (לאשה), עו"ד נרת בר-לב (לאיש).

ילדים

7. ביה"ד מונע מאם להפגיש את ילדיה עם בת זוגה וילדיה.

בית הדין האזורי ירושלים:

הרב ישראל יפרח - ראב"ד

הרב מאיר יששכר מאזוז - דיין

הרב יוסף גולדברג - דיין

נפסק:

החלטה ראשונה:

על הצדדים להגיע להסכם ברוח הדברים שנאמרו בבית הדין

בתיק זה, אין אנו מוצאים עילה לומר שביה"ד קמא טעה בהתרשמותו בכך שהאשה מואסת בבעלה. נוסף על כך, גם אם נאמר שהאשה כנה בבקשתה לשלו"ב במידה והבעל יקבל טיפול ממושך, מ"מ ברור לנו שלאור התנהגותה של האשה בשנים האחרונות הבעל מאס באשתו, וא"א לחייבו לחזור לחיות עם אשתו.

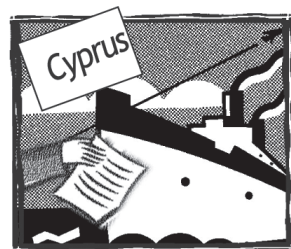
גם אם נאמר שהבעל אינו מואס באשתו, מ"מ לאור הפירוד הממושך בינו לבין אשתו אי אפשר לחייבו שיתעגן תקופה נוספת בשל הספק שמא לאחר זמן ממושך תסכים האשה לחזור לבעלה. כשם שבעל אינו יכול למרוד באשתו, ואם הוא מורד מחייבים אותו לגרשה גם אם הוא אנוס ואין ממתנינים לו יותר מחצי שנה, כך אשה אינה יכולה למרוד בבעלה ולעגנו שלא תהיה לו אשה שיוכל לחיות עימה, ובמידה והיא מורדת מחייבים אותה שתקבל את גיטה, ואם היא מסרבת מתירים לבעל לשאת אשה על אשתו. ועיין בעניין זה בח"מ סי' ע"ז ס"ק ט"ו. לאור האמור דוחים הערעור.

באזורי: תיק מס': 838621/8, ניתן ביום: ל' שבט תשע"ג (10.2.13).

בגדול: תיק מס': 930707/2, ניתן ביום ד' אב תשע"ג (11.7.13).

הופיעו: עו"ד אברהם רוזנטל ועו"ד ישראל ניסנבום (לאשה).

עו"ד אהרון בניסטי (לאיש).

נישואין אזרחיים

6. אין צורך בגט לחומרה כאשר אין חיים משותפים לאחר הרישום.

בית הדין האזורי חיפה:

הרב מימון נהרי - אב"ד

הרב יוסף יגודה - דיין

הרב יצחק רפפורט - דיין

נפסק:

בפני בית הדין התקיים דיון בתביעת התובע לגירושין. הצדדים הינם יהודים תושבי ישראל, הקשר בין הצדדים החל בשנת 2000 ובתאריך 9.3.2007 נרשמו הצדדים כנשואים בקפריסין. לדברי הנתבעת, מתוך הבנה והסכמה שלא למסד את הנישואין ברבנות ועל דעת כן חיו יחדיו. לדברי התובע נרשמו כנשואים בקפריסין על מנת לאפשר לנתבעת לקבל אשרת עבודה בבריטניה. בפועל, הצדדים חיים בנפרד, התובע חי בבריטניה ומגיע מספר פעמים לארץ לצורכי עבודה, שאז מתאכסן בדירת הצדדים, הם ישנו בחדרים נפרדים. לדברי האשה, כוונתם הייתה שיחיו בנפרד זה בבריטניה וזו בארץ, וישוחחו יחדיו כל יום ויפגשו בזמן שהתובע שוהה בארץ לצורכי עבודה. בפועל לנו הצדדים בחדרים נפרדים. הצדדים הסכימו כי לא יירשמו בארץ כנשואים.

כאמור, למרות שלצדדים הייתה אפשרות להינשא כדמו"י הצדדים לא היו מעוניינים בכך ומתוך בחירה החליטו להירשם לנישואין בקפריסין. עמדת בית הדין שבנסיבות הללו אין לרישום הנישואין

כ"ה בסיון התשע"ד (23.6.2014), ד' בתמוז התשע"ד (02.07.2014), ט"ז בתמוז התשע"ד (14.07.2014).
הופיעו: עו"ד סוזן וייס ועו"ד ניצן כספי שילוני (לאשה),
עו"ד רן רייכמן (לאיש).

הערה: על החלטת ביה"ד הוגשה עתירה: ראו בג"ץ 5501/14.

למדור זה ראו גם פס"ד מס' 11,10,9,3.

רכוש

8. סתירת דין כשניתנה פסיקה חדשה בבית המשפט העליון בנושא רכוש.

**בית-הדין האזורי נתניה:
הרב מיכאל עמוס - אב"ד
הרב שניאור פרדס - דיין
הרב אריאל ינאי - דיין**

העובדות:

הצדדים הגיעו להסכמות בנושא משמורת קטינים והוצאת דרכונים לקטינים, אך לאם טענות בדבר הסדרי הראייה. מנגד, טוען האב כי האם העתיקה את מקום מגוריה בניגוד לדעת בית הדין. בעניין הזכויות הפנסיוניות של הצדדים, קבע בית הדין בעבר כי מימוש זכויות עתידיות יעשה רק בהגיע מועד גמילתן. לאחר פסיקת בית הדין, קבע בית המשפט העליון כי מועד איזון זכויות פנסיוניות יהיה לפי ערכן ביום הפירוד לפי חוות דעת אקטוארית ולא יידחה ליום מימושן. לפיכך הגיש הבעל בקשה לסתירת דין כדי לבצע היוון מידי.

נפסק:

בעניין ההיוון: על פי כללי ההלכה, זכאי בעל דין לבקש מחדש בעניינו על סמך טענות עובדתיות או ראיות שלא היו ידועות לו בדיון הקודם. כללי "מעשה ב"ד" זרים למשפט העברי וכל בעל דין שיש בידו זכות יכול לבוא ולתבוע את זכויותיו. בנדון דידן, משיצאה פסיקה חדשה בעניין, בבית המשפט העליון, שאף כבוד בית הדין הרבני מחוייב לה, הרי שיש לסתור את הדין מתאריך 01/02/10 ולדון בו מחדש, ולקבוע כי יבוצע איזון מידי של כלל הזכויות הפיננסיות של בני הזוג.

הנושא נדון בהרחבה בעיקר בשולחן ערוך (חו"מ סי' כ). סיכומה של ההלכה בא לידי ביטוי בסימן י"ד לתקנות הדיון בבתי הדין הרבניים- התשנ"ג.

על פי המשפט העברי ותקנות סדרי הדיון הנהוגים בבתי הדין הרבניים, תקנות קכח- קלא, אשר כותרתן היא "סתירת הדין והדיון מחדש". לבית הדין סמכות לדון מחדש בהסתמך על תקנה קכ"ט לתקנות הדיון, לפיה בעל דין זכאי לבקש דיון מחדש על סמך ראיות חדשות שהגיעו אליו, ורשאי בית הדין על פי המשפט העברי, לבטל את פסק דינו... בית הדין דוחה את בקשת ב"כ

ולהגישו לביה"ד, ויזמנו לאשרו כפס"ד.

ביה"ד אוסר על האשה להכניס את חברתה לבית המשותף ולהפגישה עם הילדים, משום שהמצב מביך ומבלבל ומזיק לילדים.

החלטה שניה:

היה לעיני ביה"ד הודעת ב"כ הבעל. בית הדין נעתר למבוקש ומוציא צו האוסר על האם להפגיש את הילדים עם המאהבת, מכיוון שמפגשים אלו מביאים את הילדים לבלבול ולמבוכה, וגורם להם נזק נפשי בלתי הפיך.

החלטה שלישית:

במענה לבקשת ב"כ האשה לעיכוב ביצוע ולאחר שהועברה לתגובת הבעל ולא התקבלה תגובתו, מחליט בזה ביה"ד כדלהלן: ביה"ד דוחה את האמור בסעיף 20 לבקשה וזאת משום שביה"ד קנה סמכות לדון בחינוך הילדים עפ"י האמור ברישא של כתב התביעה שהגישה הבעל בתאריך 31.12.13 וכן בסעיף 47 שם.

לעניין האמור בסעיף 21 לבקשה, מובהר בזה שביה"ד פנה לשירותי הרווחה בנידון. עד לקבלת התסקיר, מחליט ביה"ד להשאיר בעינו את הצו שניתן וזאת לאור החשש לפגיעה נפשית בילדים. ביה"ד שקל בכובד ראש את טענות ב"כ האשה לגבי בעיות העלולות להיווצר מהסירוב של ביה"ד לעיכוב ביצוע, מאידך ביה"ד שוקל גם את טובת הילדים, ובמאזן השיקולים, מחליט ביה"ד שטובת הילדים עולה על השיקול של ב"כ האשה.

בעניין האמור בסעיף 23 לבקשה, מובהר בזה כי ביה"ד אינו פוגע בזכויותיה של האשה או של צד ג' וביה"ד אינו מונע מהאשה להתגורר בכל מקום אחר כרצונה אך בתנאי שהילדים לא יפגעו. לאור האמור לעיל, ביה"ד דוחה את הבקשה לעיכוב ביצוע.

החלטה רביעית:

לאור המחלוקת בין הצדדים, בה האם מבקשת להכניס לבית מגוריה עם הקטינים, הנמצאים במשמורתה, בת זוג מאותו מין, ולקיים עמה יחסי זוגיות. מאידך מבקש האב למנוע זאת ממנה כי הדבר יפגע קשות בשלומם ובחינוכם של ילדיו הקטינים. הוציא ביה"ד בתאריך 30.6.14 צו לתסקיר סעד ענייני.

עם זאת, ברור לבית הדין כי המקרה רק מעלה שאלות כבדות משקל המתפרסות מעבר לתחום בדיקתו של תסקיר סעד רגיל, והמעלות שאלות אורך ורוחב בעניין טובתם ושלומם של הילדים הקטנים עקב מעברם, במסגרת תהליך הגירושין ממבנה משפחתי מקובל של נישואי גבר ואשה אל בית בו האם מנהלת זוגיות חד מינית.

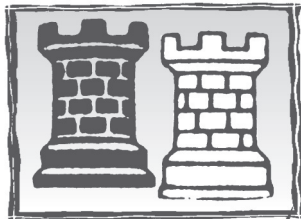
משום כך, ממנה בית הדין את הגברת ללי גרשנזון ממרכז "דעה", כמומחית מטעם בית הדין אשר תחווה את דעתה בעניין דלעיל, בעניין ההשפעה על עולמם הנפשי והחינוכי של הקטינים, ועל ההשלכות העשויות לעלות מכך, גם בטווח הרחוק. גב' ללי גרשנזון תגיש את חוות דעתה ואת מסקנותיה אל בית הדין, תוך 60 יום מהיום, והצדדים ישאו בהוצאות חו"ד המומחה בשווה.

מאחר ועניינם של הקטינים במסגרת עבודתם עוסקים הן שירותי הרווחה והן גב' גרשנזון, כדי למנוע הטרדה ובלבול יתר של הקטינים, ביה"ד מורה לגורמים מטעמו, לתיאום ולשיתוף פעולה. מזכירות ביה"ד תעביר העתק החלטה זו אל שירותי הרווחה, ואל הצדדים.

תיק מס' 320966/2,4,6

החלטות ניתנו ביום י"ט בסיון התשע"ד (17.6.2014).

מאבקי סמכות

9. יסודות הסמכות הנמשכת של בית הדין לאחר אישור הסכם.

**בית הדין האזורי בתל-אביב:
הרב אבירן יצחק הלוי - יו"ר
הרב יצחק זר - דיין
הרב מרדכי מזרחי בר אור - דיין**

העובדות:

התובע הגיש כתב תביעה על פיו ביה"ד מתבקש להורות על ביטול הסכם הגירושין שנכרת בין הצדדים ו/או סעיפי המזונות שבו, וזאת בשל כל אחת מהעילות דלהלן:

א. בשל התנכרות הורית, מניעת קשר והנתק הקיים בין התובע לילדיו בעטייה ובאשמתה של התובעת. ב. שינוי נסיבות מהותי - אומדנא גדולה, מוכחת ומוצדקת של התובע לביטול ההסכם וסעיפי המזונות. ג. היות וההסכם נחתם תחת לחץ, אונס וכפיה. ד. היות ההסכם לא הגיוני, חד צדדי, דרקוני ומקפח הנוגד את תקנות הציבור. ה. טענת משטה אני בך. ו. בשל טעות, הטעיה עושק וכפיה. ז. לחילופין עותר התובע לשינוי סעיף גובה תשלום המזונות והפחתתם במחצית לסך שלא יעלה על 2,500 ש"ח ובתנאי לקיום קשר רציף ותמידי של האב עם ילדיו."

נפסק:

לאחר העיון בכתבי התובעת והנתבעת מחליט ביה"ד כדלהלן: עילות א, ב, ד, מצריכות סמכות נמשכת לבית הדין, והיא לא קיימת בנסיבות העניין מאחר שלא התקיים "דן ופסק" בהליך אישור ההסכם.

עילות ג, ה, ו, הן עילות היורדות לשרש תוקפו של ההסכם ובית הדין מוסמך לדון בהן. אי אפשר לקבוע מראש אם הן מתקיימות אם לאו בלי שיתקיים דיון הוכחות.

הסעד החילופי שהתבקש - לשנות את גובה המזונות - אינו בסמכות בית הדין.

ביה"ד מבהיר לצדדים כי העניין יבחן באופן מהותי, ולא תתאפשר גלישה מעבר לגדרי הסמכות. יחד עם זאת, תיתכנה עובדות הקשורות לשני הסוגים של העילות דלעיל, ועל כן ההכרעה הסופית תבוא רק בפסק הדין. קובעים מועד לדיון.

תיק מס' 936410/3.

ניתן ביום ו' בניסן התשע"ד (6.4.14).

עו"ד שי זילברברג ממרכז רקמן (לאשה).

עו"ד יצחק שמואל רוזנטל (לאיש).

פסה"ד מתאים גם למדור ילדים.

הגרש לדון מחדש בפס"ד שניתן בעניין ההיוון. תקנה קכט קובעת כי: "בעל דין זכאי בכל זמן לבקש דיון מחדש מבית הדין שדן בעניינו על סמך טענות עובדתיות או ראיות חדשות שלא היו ידועות לו בדיון הקודם".

בפנינו, אין ב"כ הגרוש מעלה עובדות חדשות או ראיות חדשות. הוא מעלה טענות משפטיות חדשות. על טענות משפטיות היה לו לערער בזמן הקבוע לערעור ואף שלטענה משפטית זו יש לו ראיה חדשה - פסיקת בית המשפט, מכל מקום לא יעלה על הדעת כי כל פסיקה משפטית חדשה תיתן פתח לפתיחת כל תיק שנידון קודם פסיקתה של טענה משפטית חדשה זו.

וכי וכשניתן פס"ד בבלי או פס"ד סימה אמיר, נפתחו כל התיקים שנידונו שלא על פי פס"ד בבלי או פס"ד סימה אמיר. על כן פסק דין שניתן בזמנו ב-יז' בשבט התש"ע (01/02/10) עומד כולו בעינו, כולל המלצת ביה"ד לצדדים לעשות היוון עתה לזכויות האם ואל לה לסחוב "גיבנת" זו על גבה ליובל שנים. ובאם יש לה נזק כל שהוא ממהלך שכזה, תבוא בדברים עם האב לפיצוי כלשהו.

בעניין כספי הבעל: הגרוש וב"כ מלינים כי בהתאם לפסק הדין שניתן על ידי בית הדין הדתי בתאריך 19/07/10, הותר לתובע להגיש את כל טענותיו בנוגע ל\$20,000 שניתנו לו במתנה על ידי אמו. טענת התובע כי סכום זה הינו כסף שניתן לו במתנה על ידי אמו וחל עליו אותו הדין בפס"ד זה אשר קבע כי כספים שניתנו ע"י הדודה לאם, שייכים לאם בלבד, וזאת מכוח הסכם הממון שנכרת ביניהם שבו נקבע כי כל מתנה מכל סוג שתקבל בתקופת הנישואין היא ופירותיה יהיו שייכים למקבל ולא יהיה לשני כל זכות בה.

והוא הדין בנושא הכספים של הגרוש ממשחקי פוקר בסך \$30,000, ומכיוון שעל פי ההסכם רק הכנסות מעבודה או מניהול משק בית משותף יהיו משותפים, הרי שהכספים שלו ממשחקי פוקר בסך \$30,000, הרי הם של התובע ואין לאם חלק בהם.

טענות אלו יש לדחות על הסף. בית הדין נתן פסיקה על סכום זה וגם נימק את פס"ד. כלל לא היה ראוי להעלות בשנית טענות אלו אחר שניתן פסק דין חלוט בתאריך כ"א בכסלו התשס"ט.

כל עיכוב בקיומו של פסק דין זה, יגרור אחריו חיוב בהוצאות על אי קיום פס"ד. נכון שבית הדין נתן רשות לב"כ האב להגיש כל טענות אבל לא טענות שנידונו כבר וניתן פסק דין עליהם.

לשון ביה"ד הייתה: "באם לאב ו/או לב"כ יש טענות על כספים שהאם הוציאה שלא כדין, או הבריחה קודם ליום פקיעת הנישואין, עליהם לטעון בצורה מסודרת...".

תיק מס' 287209/3.

ניתן ביום כ"ט בניסן התשע"א (3.5.11).

הופיעו: עו"ד מאיר בר-מוחא (לאשה), עו"ד אורי צפת (לבעל).

פסה"ד עוסק גם בנושא סדרי דין.

למדור זה ראו גם פס"ד מס' 1, 2, 4.

תביעות נזיקין

ד. כל התביעות ההדדיות נדחות. בקשות לדחייה תוגשנה תוך 3 ימים. האשה תגיש בקשה לביהמ"ש לענייני משפחה לדחיית תביעת הנזיקין שהגישה נגד הבעל, וכן תפנה לסגירת וביטול כל ההליכים בהוצל"פ ומחיקת החוב שם. הבעל יגיש בקשה לביהמ"ש העליון לדחיית בקשת רשות הערעור שהגיש שם. כמו"כ ימחק את תביעותיו בביה"ד האזורי.
ה. האשה מוותרת על כל הוצאות שנפסקו לה בכל ערכאה שהיא... פסק דין: ביה"ד מאשרים את ההסכם הנ"ל ומתנים לו תוקף פסק דין.

10. אישור הסכם גירושין הכולל התחייבות לדחיית תביעת נזיקין לאחר שהגט יינתן.

באזורי: תיק מספר 678111/19,

ניתן ביום כ"ז בשבט התשע"ד (28.1.14).

בגדול: תיק מספר 871002/7, ניתן ביום ז' אלול תשע"ד (2.9.14).

הופיעו: עו"ד הדס גרוסמן ועו"ד בתיה כהנא דרור (לאשה),

עו"ד אורי זמברג (לאיש).

בית הדין הרבני ירושלים:

הרב ישראל יפרח - ראב"ד

הרב מאיר יששכר מאזוז - דיין

הרב יוסף גולדברג - דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב דוד ברוך לאו - יו"ר

הרב ציון בוארון - דיין

הרב ציון אלגרובלי - דיין

פסה"ד מתאים גם למדורים תנאים למתן הגט וילדים.

תנאים למתן הגט

11. הטלת ערבות אישית גבוהה ומעצר על סרבן גט המעלה תנאים שונים.

בית הדין הרבני תל אביב:

הרב צבי בן יעקב - יו"ר

העובדות:

הצדדים התחתנו בשנת 1997 ונפרדו לאחר שלושה חודשים. בשנת 1998 נפתח תיק הגירושין של הצדדים ומאז הצדדים חיים בפירוד. לצדדים ילד בן 16.5. בשנת 2000 נקבע כי הבעל מצווה לגרש את אשתו.

ביה"ד הורה על מעצר הבעל עם אפשרות לשחרור בהפקדת ערבון בסך 250,000 ש"ח וכן ערבות בסכום דומה על ידי צד ג'. זאת לצורך הבטחת הופעותיו בביה"ד, לאחר שהתעורר לביה"ד חשש שאם לא ישוחרר הבעל בערבות, ימצא הבעל דרך להיעלם.

נפסק:

בדיון היום, כמו בדיונים הקודמים, הבעל סרב לתת ג"פ לאשתו וכן לא המציא את הערובה להבטחת התייצבותו. הבעל אמר לביה"ד שראש הכולל שלו וכל אברכי הכולל אמרו לו לא לתת גט, והם מתפללים בעבורו.

הגעתו למסקנה, שעקב הנסיבות, יש להגדיר מחדש את הערובה. אדם שמאיים בהתאבדות, שהוא כה נחוש שלא לתת את הגט, כשכל הויכוח היה במסגרת ההסכם על אלפי שקלים בלבד, שמוכן לשבת בשל כך בבית המעצר, ועל כולנה, הסובבים אותו, חבריו וידידיו מהכולל, שמגלים נחישות ונמרצות להשאיר את האשה עגונה, אף במחיר סבל חברם הטוב, כל אלה מחייבים חישוב מחדש של הערובה.

העובדות:

מדובר בתיק בו סודר גט לאחר 12 שנים של סרבנות מצד הבעל, שהעלה תנאים שונים על מנת לתת את הגט. פסקי דין קודמים בתביעת גירושין זו פורסמו בגיליונות קודמים של 'הדין והדיין' (31, פס"ד מס' 5; 33, פס"ד מס' 10). מקרה זה גם הגיע לבית המשפט העליון (בג"ץ 568/13), לאחר שבית הדין הגדול קבע שהבעל ישוחרר ממאסרו בגין הסרבנות אם האשה לא תפעל לדחיית תביעת הנזיקין שהגישה לביהמ"ש למשפחה, תביעה אותה האשה מחקה, אך ביה"ד לא הסתפק בכך. האשה לא ביצעה זאת והגישה תביעת נזיקין שנייה, זאת לאחר שביה"ד הגדול קבע כי האשה יכולה לקבל את הגט אילו תסכים להסכם הגירושין המקובל על הבעל וביה"ד ועל כן ישוחרר הבעל ממאסרו. להלן מובאים שני פסקי הדין האחרונים בתיק זה.

באזורי:

1. הבעל הודיע שהוא מוכן ומזומן להצעות ביה"ד הגדול מיום י"ג סיון תשע"ג (22.5.13) ומיום כ"ו סיון תשע"ג (4.6.13) ...
3. הדירה רשומה כדת וכדין על שם שני הצדדים בשווה, ואמנם יש עיקול מחמת חוב המזונות, אך נושא המזונות לא נידון בביה"ד, וכמו"כ המדובר על מזונות שלא נגבו.
4. לפיכך ביה"ד משהה את החיוב של הבעל בגט.
5. אם יתרוצו הצדדים לסידור הגט, יוזמנו לאחר שהאשה תסיר את תביעת הנזיקין בבית המשפט.

בגדול:

- הסכם גירושין: לאחר מו"מ בין הצדדים ביה"ד הביא את הצדדים להסכמות כדלהלן:
- א. הצדדים יתגרשו היום בג"פ כדמו"י כהסכמתם.
 - ב. בהסכמת הבעל מתוך דאגה לבנותיו הדירה נרשמת על שם האשה, שתמשיך לשלם בעצמה את המשכנתא...
 - ג. האשה לא תתבע מזונות עתידיים עבור הבנות...

חוקית. חשש זה הוא לדעתי למעלה מן הסביר, ולשם כך דרושות ערבויות מתאימות להבטחת הופעתו לדיונים, שאם לא כן העלמותו תסתום לחלוטין את הגולל על חייה של האשה...

במסגרת החלטה זו אני חייב לציין שהח"מ קיבל איזמים מחבריו של הבעל לכולל (דרך כלי שני). אין לי כוונה להאריך ולפרט, והדברים יתבררו במסגרת אחרת. אציין רק שהאיזמים כללו מסע בחצרות רבנים, פרסם כתבי השמצות בריכוזים החרדיים, איום בפניה לעיתונאי שיעשה כתבות תחקיר. כל אלה אין בהם כדי להשפיע, אך הם בהחלט ניסיון לשיבוש הליכי משפט, וניסיון להשפיע על דין בקבלת החלטה בדרך של איזמים.

כמו"כ התרשמתי ממהלך המו"מ שהתקיים באחד הדיונים ע"י חבריו של הבעל, וכן מהאיזמים שקיבלתי, כי חבריו של הבעל נחשבים בדעתם להשאיר את האשה עגונה, והדברים באים למשקל כבד בבואי לשקול חלופה למעצר.

משכך יש להעלות את סכום הערבות והערבון כפי שיפורט להלן. אני מתרשם שיש פילנתרופים וקרנות תורה צדקה וחסד, שאמורים לעשות בהם צדקה והחזקת תורה, אשר מוכנים להשפיע מכספם, וזאת כדי לקדש באמצעות הבעל את עקרון סרבנות הגט! אשר על כן סכום הערבות חייב להיות מכספו וכיסו של הבעל. אם לא יהיה מכספו וכיסו, הרי שאותם פילנתרופים, גבאי צדקה למיניהם, יהיו נכונים להפסיד מכספם, ובלבד שהאשה תשאר עגונה, ובכך יקדשו את מלחמתם למען סרבנות הגט. משא"כ כאשר הכסף ימומן מכיסו הפרטי של הבעל, בכך תהיה ערובה ראויה למניעת עגינותה המתמשכת של האשה, והופעת הבעל לדיונים שייקבעו לסידור גט.

אני חושש שאותם "מממני עגינות" עושים חשבון פשוט. הרי ממילא הבעל יעלם ולא יתן גט, ותמיד במסגרת ההסכמה לגט בתנאי כניעה, יתווסף סעיף נוסף להחזר הערובה.

כדי להיות משוכנע שאכן הסכום הנ"ל יגיע מכיסו של הבעל, יתכן ואדרוש חקירה של רשות המיסים כדי לברר את מקורות הכסף. לאור האמור, הבעל ישאר במעצר עד אשר יפקיד במזומן סכום של 500,000 ש"ח, וכן ימציא ערבות בנקאית או יפוי כח על נכס של צד ג' בסכום של 1,000,000 ש"ח, להבטחת הופעתו לדיונים.

ניתן ביום י"א בתמוז תשע"ד (9.7.14).

הופיעו: טו"ר בריסק ועו"ד אסנת שרון (לאישה), עו"ד וייס (לאיש).

הערה: הבעל הופיע לדיון בערעור מבית המעצר בליווי השב"ס, ביחד עם ב"כ, ראש הכולל של הבעל וחבריו מהכולל. האשה הופיעה עם ב"כ וקרובי משפחתה. לאולם הדיונים נכנסו רק הבעל, האשה וב"כ של הצדדים.

לאחר שמיעת הערעור, הציע ביה"ד לנסות ולהביא הצדדים לידי הסכמות. הדיין הרה"ג עמוס ישב עם כל צד בנפרד, עם באי כוחם והנלווים עליהם. בזמן המו"מ הועלתה מצד ב"כ הבעל דרישה שביה"ד ידאג למחיקת חוב הבעל לביטוח הלאומי עבור מזונות בנו. ביה"ד פנה למנכ"ל בתי הדין, הרה"ג דיכובסקי, בבקשה לפנות בדחיפות למנכ"ל הביטוח הלאומי, פרופ' מור-יוסף כדי לסייע בעניין. תוך זמן קצר התקבלה הודעה ממזכירות מנכ"ל ביה"ד שהעניין סודר והבקשה למחיקת חוב נענתה ע"י הביטוח הלאומי, בכפוף למתן גט.

האישור הנ"ל פתח אפשרות לניהול המו"מ על שאר תנאי ההסכם והדיין הרה"ג עמוס הצליח להביא הצדדים לידי הסכם כולל. לאחר חתימת הצדדים על ההסכם סודר גט בין הצדדים.

פסה"ד מתאים גם למדור ילדים.

למדור זה ראו גם פס"ד מס' 10.

לבעל הוצע הסכם הוגן אלא שב"כ הבעל דורש ערבויות ליותר על המזונות. מדובר על מזונות למשך שנה וחצי ומדובר על סכום פעוט. בכל אופן ההתעקשות כולה הינה למטרה אחת בלבד, להכניע את האשה בתמורה לגט. בית הדין לא יתן ידו לסחטנות.

ב"כ הבעל דרש שביה"ד יפנה לביטוח הלאומי בבקשה לביטוח החוב שנצבר עקב אי תשלום המזונות. היה לא תהיה! שוב ניסיון לסחטנות בתמורה לגט.

הבעל מעלה טענה על ראיית בנו, אותו לא ראה מעולם. אני מתרשם כי כל כוונתו של הבעל אינה לראות את בנו, אלא לנסות ולסחוט מהאשה החזר מזונות העבר וכספים, שאינם מגיעים לו, וזאת כתנאי בתמורה לגט... לבעל הוצע הסכם הוגן כאמור לעיל, אולם הבעל טרפד כל סיכוי להסכם. לדעתי, הבעל מתקשה להשתחרר מיצר הנקמה כלפי האשה ומרצון של סחיטת כספים מהאשה, עד אשר תגיע עמו ל"הסכם כניעה". כבר כתבתי בתיקים אחרים, כי שיטה ידועה ומפורסמת של סרבני גט לנהל מלחמת התשה כנגד האשה ע"י א הופעה לדיונים. זו שיטה שיש להילחם בה לעומק ולרוחב.

שימוש בנשק אי ההופעה (או איחורים - שניהם מאותו שורש פורה ראש ולענה), כאשר כל מטרת סרבן הגט לעיף את האשה העגונה, עד אשר תשתחוה אפיים ארצה לכל דרישותיו וגחמותיו, "תרים דגל לבן" ותכנע ללא תנאי. במקרים אלה חובתו של בית הדין להפעיל את ס' 4 לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון) התשט"ז-1956. סעיף זה נועד לשרת ולתת כלי ביד בית הדין כדי למנוע את שיבוש ההליך הדיוני, ולא לתת לבעל המעגן המשתמש בכלים ריקים ומאוסים, לשים ללעג וקלס את בית הדין ואת הצד שכנגד. התנהגות זו יש לעקור מהשורש.

בית הדין משתדל לנהוג בסבלנות ובסובלנות. במה דברים אמורים, כשהסלחנות אינה משמנת את גלגלי המעגנים. אולם כאשר אי ההופעה היא חלק ממלחמת התשה והזלזול של הבעל המעגן שצווה לתת גט, כשבכך הוא רומס את אשתו העגונה, רומס ודורס את החלטות בית הדין המצוות אותו לתת גט לאשתו, כאשר התנהגותו הפרועה הינה מאותו שורש פורה ראש ולענה של סרבנות הגט, אל לו לבית הדין לנהוג בסלחנות יתירה, וחובה עליו לנהוג בכל חומרת הדין, ולהשתמש בכל שנתן לו המחוקק להגן על מערכת המשפט. סובלנות וסלחנות, אין כאן מקומם.

במאזני הצדק, כבודה וחורותה של האשה מכריעים את כף כבודו וחורותו של הבעל, ולו רק מהטעם שהבעל יכול לקנות את חרותו לאלתר, אין הוא תלוי בדעת אחרים אלא בעצמו בלבד, ואילו האשה חרותה לא בידה. תלויה היא בדעת אחרים. טעם זה לכשעצמו מיתר טעמים נוספים, אך מחדד את חובת בית הדין לעשות ככל יכולתו למנוע את עגינותה של האשה, וכליאתה במלתעותיו של אותו סרבן גט. שומה עלינו למלא את החובה המוטלת על הדיינים להציל עשוק מיד עושקו!

לאור חומרת המקרה ובהתאם לס' 4 לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), ובתוקף סמכותי לפי ס' 1(ה) לתקנות הדיינים (עניינים שניתן לדון בהם בדין יחיד), קבעתי מועד לסידור גט בין הצדדים וכי הבעל ישוחרר ממעצר אך ורק אם יפקיד במזומן את הערובה האמורה בהחלטתי מהיום. ביה"ד יקבע מועדים נוספים, אחת או פעמיים לשבוע, בהתאם ליומן ביה"ד. עד לדיון הבא ישאר הבעל במעצר, ובמהלך התקופה יוזמן בהתאם ליומן ביה"ד. הסכום שנקבע כערובה, נועד להבטיח את הופעתו לדיונים לסדור גט, הואיל ואם ישוחרר יבחר הבעל להעלם ולא להתייצב לדיון פעם או פעמיים בשבוע.

לבעל אין מקום עבודה, הוא מתפרנס מקצבה ומגדיר עצמו כ"אברך כולל", ואין כל סיבה שלא ינסה לברוח לחו"ל בדרך לא

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן בפקולטה למשפטים שבאוניברסיטת בר-אילן הוקם מתוך רצון להשפיע על מעמד האשה בחברה הישראלית באמצעות קידום ידע ומחקר ודרך פעילות מעשית וישומית.

מרכז רקמן

המרכז לקידום מעמד האשה
THE RUTH AND EMANUEL
RACKMAN CENTER
FOR THE ADVANCEMENT
OF THE STATUS OF WOMEN

המרכז עורך ומפרסם מחקרים וניירות עמדה בנושאים הנוגעים לנשים בישראל ומעמדן,

מפרסם פסקי דין רבניים, פועל לשינוי חברתי על ידי יזום וקידום חקיקה ושינוי מדיניות ציבורית.

כמו כן עורך המרכז כנסים בתחום דיני המשפחה וביניהם הכנס השנתי לענייני נשים, משפחה ומשפט בישראל, ופרויקטים שונים, כגון פרויקט פא"י (פיקוח אכיפה וישום).

המרכז תומך ושותף פעיל במאבק למען העגונות ומסורבות הגט בין היתר באמצעות פעילות ב"עיקר" - הקואליציה הבינלאומית לזכויות העגונה ומסורבת הגט.

במסגרת מעורבותו בחברה הישראלית ותרומתו לה מממן המרכז את ייצוג המשפטי של נשים בבית הדין הרבני ובבית המשפט לענייני משפחה. הסיוע המשפטי מתבצע במסגרת קורס קליני לסיוע משפטי בפקולטה למשפטים, הכולל לימוד תיאורטי ועבודה מעשית בליווי התיקים המשפטיים.

טל: 03-5318895

פקס: 03-7360499

אתר: www.rackmancenter.com

דוא"ל המרכז: rackman.center@mail.biu.ac.il

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן

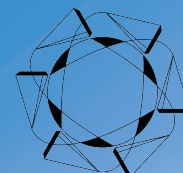
הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן

רמת-גן 52900

דוא"ל המערכת: dvd@rackmancenter.com

מרכז צדק לנשים הוא ארגון משפטי ציבורי שמטרתו לקדם ולהגן על זכותן של נשים לשוויון, לכבוד ולצדק בדין הדתי במדינת ישראל.

מאז 2004, מייצג המרכז לקוחות במקרים של עגינות, ממזרות וגירור. החזון של המרכז הוא מדינה יהודית ודמוקרטית שאיננה מתפשרת על עקרונות דמוקרטיים וזכויות אדם לצד שמירה על מורשת ישראל. פרויקט הדגל של מרכז צדק לנשים הוא תביעות נזיקין כנגד סרבני גט. אנו שמחים לחלוק מניסיונינו עם עורכי דין ולהעניק ייעוץ וסיוע משפטי ללא תשלום בתיקים המקדמים את החזון שלנו.

CENTER FOR WOMEN'S JUSTICE
מרכז צדק לנשים

דוא"ל המרכז: cwj@cwj.org.il

אתר: www.cwj.org.il

מרכז צדק לנשים

עמק רפאים 43, ירושלים 9314102.

טל': 02-5664390 פקס: 02-5663317